

kości sumy. Do nich należy opowieść Pana Jezusa o kobiecie, która mając 10 drachm - były to przypuszczalnie jej oszczędności, a nie pieniądze przeznaczone na bieżące potrzeby - zgubiła jedną drachmę /15, 8-10/. Uderza intensywność podjętych poszukiwań, a zwłaszcza, co godne podkreślenia, radość z powodu jej odnalezienia, dzielona wspólnie z najbliższymi przyjaciółmi. Wspomniany fragment daje pewne wyobrażenie o ilości pieniędzy odkładanych przez osoby żyjące raczej skromnie, jeśli porównać tę liczbę z wielkością sum stezauryzowanych przez pompejańskich obywateli w chwili wybuchu Wezuwiusza³⁴.

W ewangeljach spotykamy się kilkakrotnie również z tekstami dotyczącymi pożyczek. W lakonicznej wzmiance u św. Łukasza jest mowa o dwóch dłużnikach; na jednym z nich ciążyła spłata 500 denarów, na drugim zaś 50 denarów, którym według słów Chrystusa Pana wierzyciel darował obie należności /Łk 7, 41/. Zbliżona sytuacja została przedstawiona w Ewangelii św. Mateusza, opisującej przypowieść o nielitościwym dłużniku. Kontekst numizmatyczny jest tu o wiele wymowniejszy. Król nie mogąc uzyskać zwrotu 10000 pożyczonych talentów sprzedał dłużnika w niewolę, jednakże po jego usilnych błaganiach zrezygnował ostatecznie ze spłaty długu. Kiedy jednak ten ostatni spotkał z kolei swojego dłużnika i nie otrzymał z powrotem pożyczonych niegdyś 100 denarów, spowodował jego uwięzienie: dowiedziawszy się o tym król cofnął swoją wcześniejszą decyzję /Mt 18, 23-35/.

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż zarówno wysokość długu wynoszącego 100 denarów, jak i należności wspomniane w Ewangelii św. Łukasza /500 i 50 denarów/ nie odbiegają zasadniczo od wielkości sum najczęściej pożyczanych w I w. przez średnie warstwy. Za to w przypadku 10000 talentów, którym - o ile potraktować talent jako jednostkę obliczeniową - odpowiadałoby ok. 60000 denarów; suma należności z tytułu pożyczek jest nie tyle nieprawdo-

society in the Tannaitic period, "Hebrew Union College Annual" 25/1954/ 263 nn.; Gryglewicz, art.cyt., 16; J. M. Duncan-M. Derrett, Law in the New Testament: the treasure in the field, ZNW 54/1963/ 38 nn.; Pwt 23, 26.

34 Breglia, art.cyt., 41 nn.; Etienne, dz.cyt., 160 nn.